

מדינת ישראל
משרד החינוך
האגף לחינוך מבוגרים

תיכונות
ככה עולים כיתה בחיים

רמת הבחינה: גמר
מועד הבחינה: חורף תשע"ט 2019
היקף הבחינה: 2 יח"ל
מספר השאלון: 990312

מדעי התנהגות - 2 יח'

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שתיים וחצי
ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה בשאלון זה ארבעה פרקים:

יש לענות בגוף השאלון	פרק ראשון (10X4) 40 נקודות.
יש לענות בגוף השאלון	פרק שני (7X2) 14 נקודות.
יש לענות במחברת הבחינה	פרק שלישי (1X30) 30 נקודות.
יש לענות בגוף השאלון	פרק רביעי (4X4) 16 נקודות

סה"כ 100 נקודות

- ג. הוראות מיוחדות:
- קראו את ההנחיות בקפדנות לפני שתגשו לפתרון הבחינה.
  - כתבו בכתב ברור.
  - ציינו בתחילת כל נושא / אירוע / מושג את מספרו.
  - אין לענות על יותר נושאים / אירועים / מושגים מהמצוין בהנחיות.

פרטי מרכז ההשכלה:

פרטי הנבחן:

שם: _____ מספר הנבחן ברשימה: _____
קוד מוסד: _____ שם נבחן: _____
מקום בחינה: _____ פרטי שם משפחה

--	--	--	--	--	--	--	--

מס' ת"ז:

בהצלחה!

שם המעריך: _____
ציון הבחינה: _____

פרק ראשון (40 נקודות)

לפניכם 12 שאלות. עליכם לענות על 10 שאלות בלבד.
הקיפו בעיגול את התשובה הנכונה ביותר. (4 נקודות לתשובה נכונה)

1. אינטליגנציה רגשית משפיעה על:

- א. תפקוד במצבי לחץ
- ב. יכולת הסתגלות לסביבה חדשה
- ג. תפקוד בהקשר חברתי
- ד. כל התשובות נכונות

2. מדעי ההתנהגות הוא תחום ידע המורכב מ:

- א. אנתרופולוגיה, פסיכולוגיה וסוציולוגיה
- ב. חינוך ומדעים מדויקים
- ג. כלכלה ורפואה
- ד. חינוך וחיזוי העתיד

3. הפסיכולוגיה היא מדע המתמקד ב:

- א. נפש האדם
- ב. תרבות האדם
- ג. פוליטיקה וחברה
- ד. גוף האדם

4. מאסלו, הפסיכולוג החברתי, זיהה את:

- א. משמעות החלום
- ב. הצורך בשליטה
- ג. פירמידת הצרכים המדרגת את צרכי האדם
- ד. השפעת ההנהגה על החברה

5. דימוי עצמי יכול

- א. להשתנות במהלך חיי האדם לרעה
- ב. להשתנות במהלך חיי האדם לטובה
- ג. להשפיע מאוד על הבטחון העצמי
- ד. כל התשובות נכונות

6. "דור הסנדוויץ'" הוא מונח המתייחס ל:

- א. אחים לילדים בכורים וילדי זקונים
- ב. אנשים בעלי מוטיבציה נבוהה במיוחד
- ג. אנשים עם דימוי עצמי נמוך
- ד. הורים לילדים המטפלים גם בהוריהם שלהם

7. מי אמור לטפל בקונפליקט בין בני זוג?

- א. פסיכיאטר
- ב. רופא משפחה
- ג. פסיכולוג חינוכי
- ד. פסיכולוג קליני או עובד סוציאלי

8. המונח טראומה פירושו:

- א. רגשות של סיפוק ושמחה
- ב. אדישות לעניין מסוים
- ג. זעזוע, תגובה רגשית קצונית ומצוקה
- ד. תחושת שליחות

9. מיחזור של מוצרים וחומרים מבטא ערך של:

- א. אהבה ונאמנות למולדת
- ב. שמירת הנקיון
- ג. צניעות
- ד. שמירה על איכות הסביבה

10. "סטטוס חברתי" של אדם מעיד על:

א. כמות הכסף שיש לו בחשבון הבנק

ב. מוצאו העדתי של הוריו

ג. המיקום שלו בסדר החברתי

ד. המטרות שהוא מציב לעצמו

11. אישה הבוחרת להיות נהגת מונית או טייסת קרב פועלת על פי:

א. עקרון שוויון ההזדמנויות בין המינים

ב. שבירת מוסכמות חברתיות על גברים ונשים

ג. כוח רצון ודבקות במטרה

ד. כל התשובות נכונות

12. המושג E.Q. פרושו:

א. אינטליגנציה תנועתית

ב. יכולת מנהיגות

ג. אינטליגנציה רגשית

ד. אינטליגנציה שכלית

פרק שני (14 נקודות)

בפרק זה 9 היגדים. ענו על 7 מתוכם. הקיפו במעגל "נכון" או "לא נכון".
(לכל תשובה מתאימה 2 נקודות).

1. בגיל המבוגר הזכרון לטווח הארוך נשמר, אך הזכרון לטווח הקצר ניזוק. נכון / לא נכון
2. במדינה דמוקרטית למיעוט אמורות להיות אותן זכויות כמו לרוב. נכון / לא נכון
3. "הקן המתרוקן" מתייחס לתהליך גירושין בין שני הורים. נכון / לא נכון
4. חשיפה לגרויים משפרת יכולת קוגניטיבית של ילדים. נכון / לא נכון
5. אמפתיה פירושה אדישות לזולת. נכון / לא נכון
6. הורים טובים מציבים גבולות ברורים לילדם. נכון / לא נכון
7. דחיית סיפוקים מעידה גם על אינטליגנציה רגשית. נכון / לא נכון
8. תינוק שצרכיו נענים ירחש אמון לאנשים בהמשך חייו. נכון / לא נכון
9. התפתחות הטכנולוגיה והתקשורת הפכה את העולם לכפר גלובלי. נכון / לא נכון

פרק שלישי (30 נקודות)

לפניכם 2 אירועים. **בחרו אחד מתוכם**. נא הקפידו לענות על כל השאלות הכלולות באירוע (לכל שאלה 10 נקודות). נא כתבו את התשובות במחברת הבחינה.

אירוע א'

רון ושי הם אחים. רון נולד שנה לפני שי. בילדותם, הוריהם נהרגו יחד בתאונת דרכים, וכל אחד מהם אומץ על ידי משפחה אחרת בתיווך רשויות הרווחה.

רון אומץ על ידי משפחה של אמנים. האב המאמץ היה צייר ידוע והאם המאמצת הייתה מאיירת ספרים בהוצאה גדולה. רון השתתף בחוגי ציור בילדותו ובגיל 15 הציג מעבודותיו בתערוכה ראשונה של בני נוער. הוא ידע תמיד שיעסוק בציור, ולכן גם למד בבית ספר גבוה לאמנות. הוא היה שמח ומסופק בעיסוק הזה והציור העניק משמעות לחייו.

שי אומץ על ידי משפחת ספורטאים שבה הקפידו על תזונה בריאה ופעילות גופנית כדרך חיים. עם הזמן הוא הפך לבחור שרירי וחסון. אביו המאמץ עודד אותו ללמוד ספורט ב"מכון וינגייט".

שי התאמץ להתקבל למכון בעיקר כדי להגשים את חלומו של אביו ולרצות אותו.

רון ושי דומים זה לזה ונראים מרשימים. שניהם גבוהים, חסונים ובעלי פנים עגולות. רון רזה יותר משי, ושי שרירי ומוצק יותר מרון.

שאלות

א. הסבירו מהי סביבה. ציינו איך השפיעה הסביבה על כל אחד מהאחים.

ב. הסבירו את המושגים "מניע פנימי" ו"מניע חיצוני". מה היה המניע של כל אחד מהאחים

בבחירת לימודיו הגבוהים?

ג. מדוע האחים דומים מבחינה פיסית? מדוע רק שי שרירי?

אירוע ב'

לשכונה מסוימת בתל אביב הגיעו פליטים רבים מדרום סודאן, שקיבלו מקלט בארץ. הם גרים יחד בדירות שכורות והשתלבו בעבודות תחזוקה וניקיון. תושבי השכונה התארגנו ויצאו לרחובות להפגין במחאה על קליטת העובדים הזרים. לטענתם, העובדים הזרים מעורבים במעשי גניבה, אלימות, ובמיוחד, בהטרדה של נשים. נוכחותם מורידה את ערך הדירות, הם גוזלים את מקומות העבודה של הישראלים, ומאיימים על רווחתם ושלומם של תושבי השכונה, שפחדים לצאת לרחוב. לטענת התושבים, מרביתם אינם פליטים אלא מהגרי עבודה, שמתכוונים לאט לאט להשתקע בארץ, וכך לנשל את התושבים. הם טוענים, כי יש לפנותם למתקני כליאה, ומשם לגרשם מהארץ. נציגי העירייה והמשטרה טענו, כי הם מבינים את חששותיהם של התושבים, אבל העובדות אינן תומכות בטענת העבריינות והאלימות. לכן קרוב לוודאי שמדובר בדעות קדומות שאינן מתבססות על המציאות ואינן הולמות את הערכים הדמוקרטיים של זכויות הפרט, סובלנות ושוויון. ישראל חתומה על אמנה בינלאומית, המחייבת מתן מקלט מדיני לפליטים הנרדפים בארצם, לכן מצופה מהתושבים לנקוט עמדה יותר חיובית ופחות גזענית כלפי הפליטים.

שאלות

א. הגדירו "דעה קדומה" והביאו לה דוגמה מהאירוע.

ב. הציגו כדוגמה חוק אחד של המדינה המבטא את ערכי השוויון, זכויות הפרט והסובלנות בדמוקרטיה הישראלית.

ג. נציגי העירייה החליטו לכנס את התושבים ואת הפליטים לחוג בית,

שבו ישוחחו על הנושא, וינסו להביא לשיתוף פעולה הדדי לטובת שני הצדדים.

באיזו תקשורת תמליצו להם להשתמש?

הסבירו את סוג התקשורת שבחרתם ונמקו את בחירתכם.

פרק רביעי (16 נקודות)

לפניכם 6 היגדים. **בחרו 4 מתוכם**. הסבירו את הטענה/חשיבה/אמירה המוצגת במשפט (לכל שאלה 4 נקודות).

1. על פי זיגמונד פרויד, אירועים קשים בשנות החיים הראשונות הינם בעלי השלכות להמשך החיים.

---

2. תפקידה של כל מדינה הוא לזהות פערים ושסעים בין קבוצות שונות בעם ולצמצם אותם כדי לייצר אחדות וחוסן חברתי.

---

3. תקשורת טובה ופתוחה בין הורים לילדיהם חשובה מאוד בגיל ההתבגרות.

---

4. אנשים נוטים ללכת אחרי מנהיג כריזמטי מתוך הזדהות והתלהבות.

---

5. שימוש ברשתות חברתיות כמו "פייסבוק", "אינסטגרם" ו"טוויטר" הוא חשוב ומועיל. עם זאת חיוני להיזהר מסכנות רבות האורבות למשתמשים בהן, במיוחד לילדים ונוער.

---

6. לרשות כל משפחה עומדים משאבים כלכליים, חברתיים ותרבותיים, אשר מגבירים או מפחיתים את ההזדמנויות ואת האפשרויות של בני המשפחה להתפתח ולהתקדם.

בהצלחה!